

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Az Unió külkapcsolati tevékenysége: a szervezett civil társadalom szerepe”

(2006/C 195/16)

2004. január 28-án az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy Működési Szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján véleményt bocsát ki az alábbi tárgyban: „Az Unió külkapcsolati tevékenysége: a szervezett civil társadalom szerepe”.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Külkapcsolatok” szekció véleményét 2006. május 4-én elfogadta. (Előadó: Christoforos KORYFIDIS.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. május 17–18-án tartott 427. plenáris ülésén (a 2006. május 17-i ülésnapon) 140 szavazattal 3 ellenében, 9 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. E vélemény egy kérdőíven és egy tanulmányon alapul. A munka hosszú elméleti és helyszíni elemzési folyamat eredménye, illetve az EGSZB azon tapasztalataiból táplálkozik, melyeket a többi konzultatív szervvel, továbbá a tagjelölt országok és egyes, Unión kívüli államok civil társadalmi szervezeteivel kialakított kapcsolatai révén szerzett. E többéves tevékenység ahhoz a meggyőződéshez vezetett, hogy új szakaszba kell lépni, és törekvéseit és kapcsolatait strukturáltabbá és előreláthatóbbá kell tenni, illetve új perspektívákat kell azoknak biztosítani.

2. Az EGSZB megítélése szerint a gazdasági globalizáció, összekapcsolódva a tudományos és technikai, így különösen az információáramlás területén zajló fejlődéssel, olyan horderejű folyamatokhoz vezet, melyek eredményeképpen a mai világban eltolódnak a külkapcsolatok alakításának és fejlődésének súlypontjai. Alapvetően arról van szó, hogy a hagyományos államközi kapcsolatok társadalmak közötti kapcsolatokká alakulnak át.

3. A fenti megállapításból az következik, hogy az Unió egészének mint kormányzási rendszernek egyöntetűen és időben fel kell ismernie ezt a megváltozott helyzetet. E felismerés azt kell, hogy jelentse, hogy az Uniónak külkapcsolati tevékenységei kialakításakor és fejlesztésekor biztosítania kell a szervezett civil társadalom tevékeny részvételét, és azt e politikák végrehajtásakor is ki kell használnia.

4. Az említett közösségi politikáknak – amikor csak lehet – elébe kell menniük az eseményeknek, és mindenképp összefüggő egészet kell alkotniuk. A felvázolásukkor és végrehajtásukkor alkalmazandó kritériumok, függetlenül attól, hogy az Unió határain belül, vagy azon kívül kerülnek alkalmazásra, nem lehetnek mások, mint Európa demokratikus élete, gazdasági és szociális vívmányai, a Közösség stratégiai célkitűzései és a hiteles tudás.

5. Az is fontos, hogy Európa szervezett civil társadalma, mint eltérő szervezetek és érdekek koalíciója tudomásul vegye és elismerje azt az új szerepet, amelyet a világ fejlődését meghatározó keretek kialakításában játszik. Az így kirajzolódó kép alapján elengedhetlenné válik, hogy új belső szervezeti egyensúlyt alakítson ki, valamint hogy jobban összehámozza a versenyt és az együttműködést, különösen azokon a területeken és azon fellépéseken vonatkozásában, ahol tevékenysége az Unió határain kívülre irányul.

6. Maga az európai civil társadalom számára is bonyolult és nehezen megoldható problémát jelent, hogy tudatára ébredjen annak a gyökeresen új szerepnek, amelynek betöltésére hivatott.

Szükségessé válik, hogy olyan korszerű módszereket alkalmazzon, amelyek révén jobban megismeri a tanulással és a tudással kapcsolatos lehetőségeket.

7. E tudás kialakításához, de általában véve is ahhoz, hogy az európai polgárok megállják a helyüket a tudásalapú társadalomban és gazdaságban, az egész életen át tartó tanulási programokat új nézőponttal kell kiegészíteni. A gyakorlatban ez a globalizációval és az Unió külkapcsolati tevékenységével kapcsolatos ismeretek bevonását jelenti.

8. Az EGSZB-re, mint a szervezett civil társadalom érdekeinek európai szintű szószólójára hármas feladat hárul:

- demokratikus vívmányaira és a megjelenő érdekek kreatív összehámozását eredményező folyamatra támaszkodva váljon a szervezett civil társadalom egyedüli képviselőjévé az Unió politikai testületeinél a Közösség külkapcsolati tevékenységét érintő kérdésekben,
- vállaljon aktív szerepet az Unió külkapcsolati tevékenységét meghatározó politikák kidolgozásában és alakításában,
- biztosítsa az Unió külpolitikájának, valamint e politika gazdasági és társadalmi hatásainak nyomon követését.

9. Az EGSZB fent említett három feladata számos témát fog át, mivel az új globális környezet által okozott valamennyi probléma kihat identitásának egyik vagy másik összetevőjére, vagyis a gazdasági, szociális, környezeti vagy kulturális dimenzióra.

10. Ebben a keretben az EGSZB a külkapcsolati tevékenységet meghatározó közösségi politikák megfogalmazásához és alakításához elsősorban azon objektíve adott képességén keresztül járulhat hozzá, hogy megnyilvánulásai révén minden konkrét ügyben olyan kreatív egyensúlyt alakít ki, mely a fent említett négy dimenziót átfogó eljárás és nézőpont keretében szintetizálja a tagjai által kifejezésre juttatott különböző érdekeket.

11. Fontos megjegyezni, hogy az EGSZB már jelentős tapasztalatokkal bír az Unió külkapcsolati tevékenységét érintő kérdésekben. Azt sem rejthetjük véka alá, hogy e tapasztalatoknak a szélesebb közösségi mechanizmusok és megközelítések révén való kihasználása még némi kívánnivalót hagy maga után. A közösségi intézményeknek nem sikerült teljes mértékben kiaknázni e tapasztalatokat, valamint a véleményekben, tájékoztató jelentésekben és javaslatokban számukra megfogalmazott következtetéseket.

12. Az EGSZB megítélése szerint meg kell találni a módját, hogy ezek a tapasztalatok közvetlen és dialektikus kapcsolatba kerüljenek az Unió központi politikai struktúráival. Ez történhet a megerősített együttműködésről szóló jegyzőkönyvek aláírásával, ahogyan ez az Európai Bizottság esetében történt, de talán még jobb megoldás lenne az Unió valamennyi politikai szervével való együttműködés kialakítása annak érdekében, hogy a külkapcsolati tevékenység terén integrált és lehetőség szerint az eseményeknek elébe menő politikákat lehessen kidolgozni.

13. Mindenesetre az EGSZB érzékeli és hangsúlyozza, hogy meg kell erősítenie saját és általában véve a szervezett civil társadalom szerepét a globalizáció folyamatában. Mindez általános értelemben azért szükséges, hogy előmozdítsa az Unió átfogóbb céljait a 21. században minket körülvevő világban. Szűkebb értelemben pedig – kifejezetten az EGSZB szempontjából – e célok előmozdításának lehetséges módja indokolja ezt a fokozott szerepvállalást. Más szóval az EGSZB kialakulóban lévő, új működési módjára utalunk, mind a tudásalapú társadalom keretében és körülményei között, mind pedig egyik sajátosságával összefüggésben, melynek lényege, hogy hiteles fellépésre képes az Unió határain kívül, a társadalom szintjén, az ún. „puha diplomácia” eszközeivel.

14. Az EGSZB igényt formál fent említett sajátosságának és képességeinek elismerésére és támogatására. Azt kívánja, hogy ismerjék el, mint világszintű partnert és a szervezett civil társadalom intézményi képviselőjét, így különösen a nemzetközi szervezetek körében. Ezenkívül elvárja, hogy helyzete és szerepe a harmadik országokkal aláírt szerződésekben kellő súllyal jelenjen meg, illetve, hogy támogassák ezen országok civil társadalmával összefüggő politikáit.

15. A fent vázolt feladat ellátásához az EGSZB támogatást kér fő középtávú politikai céljai megvalósításához. Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- korszerű és integrált, proaktív kommunikációra és információcserére alkalmas rendszer létrehozása és ennek hálózatba kötése partnereivel Európa- és világszerte, nem feledkezve meg az Unió többi szervéről sem,
 - a rá irányuló figyelem fokozása és együttműködésének erősítése a kormányközi szervezetek konzultatív szervei és más érintett nemzetközi szervek vonatkozásában, különös tekintettel ezeknek a szervezett civil társadalommal fenntartott kapcsolataira,
 - „elektronikus adatbank” létrehozása azon szervezetek és struktúrák tevékenységéről, melyek konzultatív funkciót töltenek be szerte a világban, illetve a civil társadalmi szervezetek hálózatáról; valamint ennek az adatbanknak a kommunikációt, közeledést, megértést és értelmezést elősegítő eszközként, illetve az Unió értékeinek és stratégiai céljainak világszerte történő előmozdítására való felhasználása,
 - kétévente jelentés készítése a globális fejleményekről és az Unió külkapcsolati tevékenységének ezekre gyakorolt hatásáról, ahogyan azt a szervezett civil társadalom az EU-n belülről és azon kívülről látja.
16. Tekintettel a fenti megállapításokra és javaslatokra, az EGSZB felkéri az Unió politikai szerveit az állandó intézményközi párbeszéd módszerének alkalmazására, melynek eredményeképpen létrejöhet:
- átlátható és a megfelelő időben rendelkezésre álló tájékoztatás, valamint az Unió külkapcsolati tevékenységéről való hiteles, kollektív tudás felépítése,
 - egységes koncepció a javasolt intézkedések tartalmáról, szükségességéről és megvalósítási módjáról.

Brüsszel, 2006. május 17.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Anne-Marie SIGMUND